

اصلاح قانون کار در تعلیق

حدود ۵ ماه از استرداد لایحه جنجالی اصلاح قانون کار از مجلس به دولت می‌گذرد و گرچه مقرر شده بود دوباره این لایحه با رعایت اصل سه‌جانبه‌گرایی اصلاح شود و به مجلس برگردد اما از آن زمان تاکنون دولت اقدامی در این زمینه انجام نداده است.

احمد میرخدائی: حدود ۵ ماه از استرداد لایحه جنجالی اصلاح قانون کار از مجلس به دولت می‌گذرد و گرچه مقرر شده بود دوباره این لایحه با رعایت اصل سه‌جانبه‌گرایی اصلاح شود و به مجلس برگردد اما از آن زمان تاکنون دولت اقدامی در این زمینه انجام نداده است.

به گزارش همشهری، ماده 73 قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه، دولت را مکلف کرده بود اقدام قانونی لازم برای اصلاح قانون کار را به عمل آورد. بر این اساس دولت دهم لایحه برای اصلاح قانون کار به مجلس فرستاد اما بلافاصله از طرف کارگران و نمایندگان مجلس غیرقابل رسیدگی تشخیص داده شد و برای اصلاح به دولت برگردانده شد.

در دولت یازدهم نیز پس از ارائه لایحه اصلاح قانون کار توسط دولت به مجلس و فاش شدن جزئیات آن، جامعه کارگری خواستار عودت این لایحه شد چراکه از نظر آنها لایحه ارائه شده همان لایحه ضدکارگری دولت دهم برای اصلاح قانون کار بود که اصلاً قابلیت رسیدگی نداشت.

در مقابل اما کارفرمایان عقیده داشتند برگشت لایحه از مجلس به دولت، اشتباه است بلکه باید با حفظ آن در مجلس، موارد اختلافی را با برگزاری جلسات سه‌جانبه در کمیسیون اجتماعی مجلس برطرف کرد؛ کاری که گروه‌های کارگری آن‌ها را بلاوجه می‌دانستند.

در نهایت، پس از ماه‌ها تعلل در بازپس‌گیری لایحه اصلاح قانون کار، کمیسیون اجتماعی مجلس در فروردین سال جاری این لایحه را رد و برای استرداد به دولت و اصلاح آن با رعایت اصل سه‌جانبه‌گرایی، تقدیم هیأت رئیسه مجلس کرد. پس‌از آن علی ربیعی، وزیر کار در نامه‌ای به دولت، خواستار پس گرفتن این لایحه از مجلس شد و عاقبت رئیس‌جمهور در مراسم روز کارگر امسال، بازپس‌گیری لایحه اصلاح قانون کار از مجلس به دلیل اینکه مورد رضایت کارگران نبود را اعلام کرد.

پس‌از این اتفاق انتظار می‌رفت جلسات سه‌جانبه برای اصلاح لایحه اصلاح قانون کار برگزار شود اما پیگیری‌های همشهری از کمیسیون اجتماعی مجلس، کارگران و کارفرمایان حاکی از این است که اصلاح قانون کار کاملاً مسکوت مانده است وزارت کار نیز از پاسخگویی در این باره طفره می‌زند.

خبري از اصلاح لایحه نیست

کارگزاران همچنان خواستار اصلاح قانون کار هستند و آنگونه که دبیرکل کانون عالی انجمن‌های صنفی کارفرمایی ایران به همشهری می‌گوید، از هر فرصتی برای گوشزد کردن خواسته خود به دولت استفاده می‌کنند اما هنوز گوش شنوایی برای مطالبه‌ها و خود نیافتن ندارند. محمد عطاردیان می‌افزاید: ما بارها در این باره صحبت کرده‌ایم و هر بار با وزیر کار یا دیگر مسئولان حوزه وزارت کار دیداری داشته‌ایم، اصلاح قانون کار و تأمین اجتماعی را یادآور می‌شویم اما جوابی دریافت نکرده‌ایم و گویا اصلاً خبری از اصلاح این لایحه نیست. در شرایطی که کارگزاران، خود را مشتاق و پیگیر اصلاح قانون کار نشان می‌دهند، طرف‌های کارگری معتقدند نیازی به اصلاح این قانون نیست و تمرکزشان بر اجرای ظرفیت‌های مغفول قانون کار فعلی است.

تمرکز کارگران بر قانون فعلی

علی خدایی، نماینده کارگران در شورای عالی کار به همشهری می‌گوید: اصلاح قانون کار تکلیف برنامه پنجم توسعه بوده و از آنجاکه این تکلیف در برنامه ششم توسعه وجود ندارد، دولت مکلف به اصلاح قانون کار نیست بلکه مختار است که اصلاح این قانون را پیگیری کند یا نه؛ اما از آنجاکه قانون فعلی ظرفیت‌های مغفول زیادی دارد، کارگران بر اجرایی شدن این ظرفیت‌ها تمرکز کرده و با دولت وارد مذاکره شده‌اند.

فعالاً در کارگروه روابط کار، مشغول نوشتن دستورالعمل تبصره يك ماده 7 قانون کار که با امنیت شغلي کارگران مربوط است و تاکنون نانوشته باقي مانده بود، هستند. به گفته خدایي، نظر گروه‍هاي کارگري همیشه بر این بوده که قانون کار فعلي به‍شرط اجرائي درست و استفاده از ظرفیت‍هاي مغفول، توان پر کردن خلأهاي موجود در بازار کار را دارد و از این‍رو اصراري بر اصلاح آن ندارند.

معاونت نظارت مجلس؛ پیگیر اصلاحات حوزه کار و تعاون

محمد رضا بادامچي، نایب‍رئیس کمیسیون اجتماعي مجلس مي‍گوید: دلیل اصلي برگشت اصلاحیه قانون کار از مجلس، عدم‍اجرائي کامل وظایفي بود که برنامه پنجم توسعه در حوزه کار و تعاون برای دولت تعیین کرده بود. بادامچي در گفت‍وگو با همشهری تصریح مي‍کند:

بر اساس تکالیف برنامه پنجم توسعه، دولت باید کارهایی مانند اصلاح شرایط حضور تشکل‍هاي کارگري و نمایندگان کارگران در مجامع تصمیم‍گیری حوزه کار و تعاون را فراهم مي‍کرد و اگر این اصلاحات انجام مي‍شد مي‍توانست هم‍ردیف با این اصلاحات، قانون کار را نیز اصلاح کند اما بررسی‍ها نشان داد دولت بدون انجام اصلاحات پیش‍نیاز، دست به اصلاح قانون کار زده بود. او همچنین در مورد حذف تکلیف اصلاح قانون کار در برنامه ششم مي‍گوید:

وقتي در برنامه پنجم توسعه، تکلیفي برای دولت تعیین شده، با به پایان رسیدن برنامه، این تکلیف ساقط نمي‍شود و چنانچه معاونت نظارت مجلس پیگیری کند، مشخص مي‍شود که دولت کوتاهی کرده و باید پاسخ بدهد. به گفته بادامچي، اصلاحات حوزه کار و تعاون، تکالیف توسعه‍اي برای دولت بوده و اجرائي آن از سوي معاونت نظارت مجلس پیگیری مي‍شود.

اختلاف بر سر چیست؟

اصلي‍ترین عاملي که زمینه‍ساز شکل‍گیری مطالبه سنگيني در جامعه کارگري مبنی بر برگشت اصلاح قانون کار از مجلس به دولت شد این بود که کارگران و نمایندگان آنها عقیده داشتند بر اساس این لایحه بندهايي از قانون کار علیه آنها تغییر مي‍کند و به استثمار نیروي کار و محدودتر شدن حقوق کارگران مي‍انجامد. به گزارش همشهری، مخالفان اصلاحیه قانون کار معتقد بودند تغییرات اعمال شده، در جهت منافع صاحبان سرمایه و در مخالفت کلي با منافع جمعي کارگران اعمال شده است و چیزی جز تلاش دولتي‍ها برای حذف حمایت‍هاي حداقلی و کاستن از سطوح معیشتی و امنیتی کارگران، در پی ندارد.

یکی از تغییراتی که مخالفت جدي فعالان کارگري را برانگیخت، تغییرات در ماده 41 قانون کار بود که بر اساس آن، شرط‍شرایط اقتصادی کشور‍؛ به‍عنوان یکی از معیارهای تعیین حداقل دستمزد کارگران اعلام شده بود در حالی‍که در ماده 41 قانون فعلي کار، فقط دو شرط‍؛ نرخ تورم‍؛ و‍سبب معاش خانوار‍؛ در نظر گرفته شده که البته هرگز اجرائي نشده است. دومین تغییر بحث‍برانگیز در لایحه پیشنهادی دولت، تغییر ماده 27 بود که بر اساس آن، نقش نهادهای صنفی در جریان اختلافات روابط کار و فسخ قراردادهای، حذف شده و در عوض نقش کمیته‍های انضباطی پررنگ‍تر مي‍شود.

در لایحه اصلاح قانون کار، عبارت‍؛ سازمان تأمین اجتماعی‍؛ از متن ماده 22 قانون کار حذف شده و به‍جای آن عبارت‍؛ صندوق بیمه‍؛ ای ذیربط‍؛ پیشنهاد شده است؛ با این تغییر از سازمان تأمین اجتماعی که تنها سازمان بیمه‍گر کارگران است به نوعی سلب تکلیف اجتماعی مي‍شود و این احتمال را قوت مي‍بخشد که خواسته دولت، بازکردن پای سرمایه‍گذاران خصوصی بیمه‍گر به حیطة روابط کار و بیمه کارگران باشد.

تغییرات ماده 17 نیز از دیگر موارد اختلاف‍؛ زا بوده است که با افزودن يك تبصره و تسهیل فسخ قرارداد، مسیر اخراج کارگران معترض را هموارتر مي‍کند و دست کارگران را برای اعتراض صنفی بیش از پیش مي‍بندد. همچنین در لایحه پیشنهادی دولت، سه تبصره ماده 7 (تبصره‍های يك، سه و چهار) حذف شده‍؛ اند و این به‍معنای هرج و مرج بیشتر در قراردادهای موقت است چراکه حذف تبصره يك به‍معنای این است که قرارداد موقت، محدودیت زمانی ندارد و حداکثر مدت برای آن تعیین نمي‍شود. حذف تبصره سه، اصولاً وجود

قرارداد نوشته و مکتوب را زیر سؤال می‌برد و در نهایت، حذف تبصره چهار ماده ۷ قانون کار، با حذف الزام پرداخت پایان کار، اخراج کارگران موقت را تسهیل می‌کند.

به گزارش همشهری، تغییر ماده ۱۱۲ قانون کار نیز که شرایط سنی کارآموزی را حذف می‌کند از دیگر مواردی است که مورد اعتراض کارگران قرار گرفته است. همچنین کارگران معتقدند تغییر ماده ۴۵ قانون کار به نفع کارفرمایان است و با افزودن بند «اعلام موافقت کتبی کارگر به کارفرما برای کسر حقوق در قبال سایر دیون و تعهدات کارگر» عملاً برداشت از مزد کارگر را تسهیل می‌کند.

مخالفان لایحه پیشنهادی دولت برای اصلاح قانون کار معتقدند با اصلاح ماده ۴۸ این قانون، بهره‌وری، جایگزین جلوگیری از بهره‌کنشی شده است چراکه در ماده ۴۸ فعلی برای جلوگیری از بهره‌کنشی از کار دیگری، وزارت کار موظف شده نظام ارزیابی و طبقه‌بندی مشاغل را اجرا کند اما در ماده اصلاحی نظام‌های جبران خدمت شامل نظام ارزیابی، طبقه‌بندی مشاغل و... برای مرتبط ساختن درآمد کارگران به بهره‌وری نیروی کار اجرایی می‌شود و درباره بهره‌کنشی و حمایت از نیروی کار حرفی زده نمی‌شود.